Universal Declaration of Human Rights - Serbian (Cyrillic)

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the UDHR in Unicode project, http://www.unicode.org/udhr.

ОПШТА ДЕКЛАРАЦИЈА О ПРАВИМА ЧОВЕКА

УВОД

Пошто је йризнавање урођеної достојанства и једнаких и неотуђивих йрава свих чланова људске йородице темељ слободе, йравде и мира у свету;

йошто је нейоштовање и йрезирање йрава човека водило варварским йостуйцима, који су вређали савест човечанства, и йошто је стварање света у којем ће људска бића уживати слободу їовора и веровања и бити слободна од страха и немаштине йроїлашено као највиша тежња свакої човека;

йошѿо је биѿно да йрава човека буду зашѿићена йравним сисѿемом како човек не би био йриморан да као крајњем излазу йрибеїне йобуни йроѿив ѿираније и уїњешавања;

йошѿо је биѿно да се йодсѿиче развој йријаѿељских односа међу народима;

йошѿо су народи Уједињених нација у Повељи йоново йроїласили своју веру у основна йрава човека, у досѿојансѿво и вредносѿ човекове личносѿи и равнойравносѿ мушкараца и жена и йошѿо су одлучили да йодсѿичу друшѿвени найредак и йобољшају живоѿни сѿандард у већој слободи;

йошѿо су се државе чланице обавезале да у сарадњи с Уједињеним нацијама обезбеде ойшѿе йошѿовање и йримену људских йрава и основних слобода;

йошто је ойште схватање ових йрава и слобода од највеће важности за йуно остварење ове обавезе,

ГЕНЕРАЛНА СКУПШТИНА ПРОГЛАШАВА

ОВУ ОПШТУ ДЕКЛАРАЦИЈУ О ПРАВИМА ЧОВЕКА као заједнички домеш који шреба да йосшиїну сви народи и све нације да би сваки йојединац и сваки орїан друшшва, имајући ову Декларацију сшално на уму, шежио да учењем и васйишавањем дойринесе йошшовању ових йрава и слобода да би се йосшуйним унушрашњим и међународним мерама обезбедило њихово ойшше и сшварно йризнање и йошшовање како међу народима самих држава чланица, шако и међу народима оних шеришорија које су йод њиховом уйравом.

Члан 1.

Сва људска бића рађају се слободна и једнака у досѿојансѿву и ūравима. Она су обдарена разумом и свешћу и ѿреба једни ūрема друīима да ūосѿуūају у духу браѿсѿва.

Члан 2.

Сваком ūриūagajy сва ūрава и слободе ūроīлашене у овој Декларацији без икаквих разлика у ūоīледу расе, боје, ūола, језика, вероисūовесѿи, ūолиѿичкоī или друīоī мишљења, националноī или друшѿвеноī ūорекла, имовине, рођења или друīих околносѿи.

Даље, неће се йравиши никаква разлика на основу йолишичкої, йравної или међународної сшашуса земље или шеришорије којој неко лице йрийада, било да је она независна, йод сшарашељсшвом, несамоуйравна, или да јој је сувереносш на ма који друїи начин оїраничена.

Члан 3.

Свако има йраво на живой, слободу и безбедносй личносйи.

Члан 4.

Нико се не сме држаши у ройсшву или йошчињеносши: ройсшво и шрїовина робљем забрањени су у свим облицима.

Члан 5.

Нико не сме биѿи ӣодврінуѿ мучењу или свиреӣом, нечовечном или ӣонижавајућем ӣосѿуӣку или казни.

Члан 6.

Свако има йраво да свуда буде йризнай као йравни субјекй.

Члан 7.

Сви су йред законом једнаки и имају йраво без икакве разлике на йодједнаку законску заштиту. Сви имају йраво на једнаку заштиту йротив било какве дискриминације којом се крши ова Декларација и йротив свакої йодстицања на овакву дискриминацију.

Члан 8.

Свако има йраво да їа надлежни национални судови ефикасно шій иї вод дела кршења основних йрава која су му йризната уставом или законом.

Члан 9.

Нико не сме биши йроизвољно ухайшен, йришворен, ниши йрошеран.

Члан 10.

Свако има йоши́уно једнако йраво на йравично јавно суђење йред независним и нейрисшрасним судом који ће одлучиши о њеїовим йравима и обавезама, и о основаносши сваке кривичне ойшужбе йрошив њеїа.

Члан 11.

- 1. Свако ко је ойшужен за кривично дело има йраво да буде смашран невиним док се на основу закона кривица не докаже на јавном суђењу на којем су му обезбеђене све їараншије йошребне за њеїову одбрану.
- 2. Нико не сме биѿи осуђен за дела или йройусше који нису йредсшављали кривично дело йо националном или међународном йраву у време када су извршени. Исшо шако не сме се изрицаши шежа казна од оне која се моїла йримениши у време када је кривично дело извршено.

Члан 12.

Нико не сме биши изложен йроизвољном мешању у йривашни живош, йородицу, сшан или йрейиску, ниши найадима на часш и уїлед. Свако има йраво на законску зашшишу йрошив оваквої мешања или найада.

Члан 13.

- 1. Свако има йраво на слободу крешања и избора сшановања у їраницама йоједине државе.
- 2. Свако има йраво да найусши било коју земљу, укључујући власшишу, и да се враши у своју земљу.

Члан 14.

- 1. Свако има йраво да Ѿражи и ужива у друїим земљама уѿочишѿе од йроїањања.
- 2. На ово йраво се нико не може йозваши у случају їоњења за кривична дела која нису йолишичкої каракшера или йроїона збої дела која су у суйрошносши са циљевима и начелима Уједињених нација.

Члан 15.

- 1. Свако има йраво на држављансшво.
- 2. Нико не сме самовољно биши лишен свої држављансшва ниши йрава да йромени држављансшво.

Члан 16.

- 1. Пунолешни мушкарци и жене, без икаквих оїраничења у йоїледу расе, држављансшва или вере, имају йраво да склойе брак и да оснују йородицу. Они су равнойравни йриликом склайања брака, за време њеїової шрајања и йриликом њеїової развода.
- 2. Брак се закључује само слободним и йошйуним йрисшанком лица која сшуйају у брак.
- 3. Породица је йриродна и основна ћелија друшшва и има йраво на зашшишу друшшва и државе.

Члан 17.

- 1. Свако има йраво да йоседује имовину, сам као и у заједници с друїима.
- 2. Нико не сме биши самовољно лишен имовине.

Члан 18.

Свако има йраво на слободу мисли, савесши и вере; ово йраво укључује слободу йромене вере или убеђења и слободу да човек, било сам или у заједници с друїима, јавно или йривашно, уйражњава своју веру или убеђење йушем насшаве, вршења кулша и обављања обреда.

Члан 19.

Свако има йраво на слободу мишљења и изражавања, шѿо обухваѿа и йраво да не буде узнемираван збої свої мишљења, као и йраво да ѿражи, йрима и шири обавешѿења и идеје било којим средсѿвима и без обзира на їранице.

Члан 20.

- 1. Свако има йраво на слободу мирної окуйљања и удруживања.
- 2. Нико не може биши йриморан да йрийада неком удружењу.

Члан 21.

- 1. Свако има йраво да учесшвује у уйрављању својом земљом, нейосредно или йреко слободно изабраних йредсшавника.
- 2. Свако има йраво да на равнойравној основи сшуйа у јавну службу у својој земљи.
- 3. Воља народа је основа државне власѿи; ова воља ѿреба да се изражава на йовременим и слободним изборима, који ће се сйроводиѿи ойшѿим и једнаким йравом їласа, ѿајним їласањем или одїоварајућим йосѿуйком којим се обезбеђује слобода їласања.

Члан 22.

Свако, као члан друшшва, има йраво на социјално осиїурање и йраво да осшварује йривредна, друшшвена и кулшурна йрава неойходна за своје досшојансшво и за слободан развој своје личносши, уз йомоћ државе и међународне сарадње, а у складу с орїанизацијом и средсшвима сваке државе.

Члан 23.

- 1. Свако има йраво на рад, на слободан избор зайослења, на йравичне и задовољавајуће услове рада и на заш*шишу од* незайосленосши.
- 2. Свако, без икакве разлике, има йраво на једнаку йлашу за једнаки рад.
- 3. Свако ко ради има йраво на йраведну и задовољавајућу накнаду која њему и њеїовој йородици обезбеђује еїзисшенцију која одїовара људском досшојансшву и која ће, ако буде йошребно, биши уйошйуњена друїим средсшвима социјалне зашшише.
- 4. Свако има йраво да образује и да сѿуйи у синдикаѿе ради зашѿиѿе својих инѿереса.

Члан 24.

Свако има йраво на одмор и разоноду, укључујући разумно оїраничење радної времена и йовремени йлаћени одмор.

Члан 25.

- 1. Свако има йраво на живошни сшандард који обезбеђује здравље и блаїосшање, њеїово и њеїове йородице, укључујући храну, одећу, сшан и лекарску неїу и йошребне социјалне службе, као и йраво на осиїурање у случају незайосленосши, болесши, инвалидносши, удовишшва, сшаросши, или друїих случајева їубљења средсшава за издржавање услед околносши независних од њеїове воље.
- 2. Мајке и деца имају йраво на нарочишо сшарање и йомоћ. Сва деца, рођена у браку или ван њеїа, уживају једнаку социјалну зашшишу.

Члан 26.

- 1. Свако има йраво на школовање. Школовање *шреба да буде бесйлашно бар у основним* и нижим школама. Основна насшава је обавезна. Техничка и сшручна насшава шреба да буде ойшше досшуйна, а виша насшава шреба да буде свима йодједнако йрисшуйачна на основу ушврђених кришеријума.
- 2. Школовање ѿреба да буде усмерено йуном развоју људске личносѿи и јачању йошѿовања људских йрава и основних слобода. Оно ѿреба да унайређује разумевање, ѿрйељивосѿ и йријаѿељсѿво међу свим народима, расним и верским їруйацијама, као и делаѿносѿ Уједињених нација за одржавање мира.
- 3. Родишељи имају йрвенсшвено йраво да бирају врсшу школовања за своју децу.

Члан 27.

- 1. Свако има ūраво да слободно учесшвује у кулшурном живошу заједнице, да ужива у умешносши и да учесшвује у научном найрешку и у добробиши која ошуда йроисшиче.
- 2. Свако има йраво на зашшишу моралних и машеријалних иншереса који йроисшичу из било кої научної, књижевної или умешничкої дела чији је он шворац.

Члан 28.

Свако има йраво на друшшвени и међународни йоредак у којем йрава и слободе објављени у овој Декларацији моїу биши йошйуно осшварени.

Члан 29.

- 1. Свако има дужност према заједници која једина омојућава слободно и пуно развијање његове личности.
- 2. У вршењу својих йрава и осшваривању слобода свако може биши йодврїнуш само оним оїраничењима која су йредвиђена законом у циљу обезбеђења нужної йризнања и йошшовања йрава и слобода друїих и у циљу задовољења йравичних захшева морала, јавної йорешка и ойшшеї блаїосшања у демокрашском друшшву.
- 3. Ова йрава и слободе ни у ком случају не моїу се извршаваши йрошивно циљевима и начелима Уједињених нација.

Члан 30.

Ниједна одредба ове Декларације не може се шумачиши као йраво за ма коју државу, їруйу или лице да йредузима било коју акшивносш или да врши било какву радњу усмерену на йонишшење йрава и слобода који су у њој садржани.